

Tamás Gáspár

Mihályi Rozália csókja Ady Endre számára végzetes volt. 1902 nyarán került szenvedélyes viszonyba az orfeumi énekesnővel, akitől betegségét kaphatta. A művészi őszinteséggel megírt novella egyik jellegzetes része elgondolkodtató: „...elmentem hozzá akkor, amikor a mi csókunk a véremben olyan lett, mint egy kehely, melynek későn jut eszébe, hogy kicsorduljon. Csupa rózsákat nyíltott a vérem, haragos, tüzes, bő szerelmi rózsákat. Kun Marcella lehajtotta a fejét, megcsókolt s ezt mondta: — Most már úgyis mind-egy, te akartad, én megmondtam neked...”

Miért gondoltam erre az élethű helyzetre, amely a magyar költészet egyik legnagyobb alakjának végzetét okozta? Mert kísértetiesen emlékeztet egy esetleges párhuzamra, Tamás Gáspár Miklós írására a Magyar Hírlapban *MDF: kalap, kabát* címmel. Vajon mi lehetett a szándéka az SZDSZ egyik fő ideológusának, hogy a Magyar Demokrata Fórumot dicsérni jött és nem temetni? Az MDF-et 1990-ben *lemucsáizó*, akkor még hivatásos szabad-demokrata politikus most miért ír le olyan sorokat miszerint: „Az MDF olyan hagyományokat képvisel, amelyek — bár csak egyebek mellett és egyebekkel együtt — meghatározói a magyar kultúrának” — miért? A mucsai, azaz az elmaradott hogyan lehet meghatározója a magyar kultúrának? Miért hízeleg, miért zengeti a legbensőségesebb húrokat Tamás Gáspár Miklós, amikor azt írja, hogy „...a függetlenségi hagyomány, a nemzeti méltóság szólamát az MDF szólaltatta meg a legzengőbben. Márpedig a Magyarország történelmi nagyságába és európai küldetésébe vetett hit nélkül ennek az államalakulatnak akkor sincs esélye, ha — aparatsziknyelven szólva — »a reálszférában javulnak a mutatók«” — miért írja ezt? A letaglózott, levert, egykoron legnagyobb konzervatív, nemzeti pártot, az MDF-et, miért akarja Antonius módjára karjába emelni? Milyen politikai tőkét szeretne kovácsolni saját liberális pártja számára Tamás Gáspár Miklós, hogy a *tetszhalott* pózában elfekvő Cé-

zár, azaz az MDF-et valódi érdemeinek megfelelően dicséri?

Végül miért ragadtatja el magát TGM, amikor azt ajánlja a szocialista-liberális kormánykoalíciónak, hogy „...tennie kellene avégett, hogy az MDF megőrizze szócsoveit médiabefolyását...” mert szerinte — „... az ún. polgári szövetség és benne főleg az MDF fönmaradása, megerősödése közérdek”? Azt a média-befolyást akarja feltámasztani, amit pártja vert szét 1994-ben. Kérdések sora. Indítékait valószínűleg a filozófus tudná egészen pontosan megválaszolni. De ismerjük annyira Tamás Gáspár Miklóst, hogy higgyük, céltalanul ritkán filozofálgat. Ezért megpróbálom rendszerbe rakni írását, más hasonló dolgozatokkal összefüggésbe hozni. Hátha sikerül.

Az biztos, hogy az SZDSZ belső elitjéhez tartozó ideológusnak *nem egyéni partizánakciójáról* van szó. Még ha nem sokkal később ugyanabban a lapban látószólag megtámadja Tamás Gáspár Miklóst a szélsőbaloldalon elhelyezkedő liberális Eörsi István, aki a Gazi 1995. december 16-án című írásában azt írja: „...azt azonban kínosnak és hiteltelennek találom, hogy ha egy szerző ugyanazért osztogat babért, amiért régen gunyoros nyilatkozat záporozott, ráadásul többnyire ugyanazokra, akiket ma dicsér.”

Tudatos akcióról van tehát szó, amire a legjobb alany a jelenleg *belső vitáktól legyengült párt*, a választási vereségből még mindig fel nem ocsúdó MDF. Maga Kis János, az SZDSZ első pártelnöke adta meg a programot, hogy a ma baloldalon elhelyezkedő pártjának előbb-utóbb a jobbközép szerepét kell átvennie. Ehhez kiváló eszköznek kínálkozik a szétszakadni készülő MDF liberálisokhoz közel álló része. Ha úgy vesszük, hitelesebb, jobban el lehet fogadtatni a közvéleménnyel annak az MDF-nek a szövetségét az SZDSZ-szel, amelynek ismertebb politikusai mégsem kötöttek házasságot a magukat egyre jobban lejárató szocialistákkal. A kérdés az, hogy egy olyan, valóban nemzeti, népi hagyományokon létrejött kon-

zervatív, keresztény párt, mint az MDF, amely ideológiájában élesen szemben áll a kozmopolita, nemzeti hagyományokat kikerülő, balliberális SZDSZ-szel, nos, az MDF-et támogató tömegek képesek lesznek-e együtt haladni egy új szövetségben jelentkező *átváltozott párttal*?

Más. Emlékezzünk Ady Endre soraira a Mihályi Rozália csókjában: „...te akartad, én megmondtam neked...”! Vagyis a tánra felkért MDF akarja-e? Akarja-e a halálos csókot? Érdekes, ahogyan Tamás Gáspár Miklós, egy teljesen ellentétes előjelű párt tagja, laza könnyedséggel leírja, hogy a Magyar Demokrata Fórumnak de facto Orbán Viktor az elnöke. Ezek szerint az *MDF vezetetlen*? Senki sem tiltakozik. Majd nem sokkal később Debreczeni József, az MDF liberális szárnyának felkért vagy *fel nem kért ideológusa* azt írja — *természetesen* a Népszabadságban, hogy az ellenzék (Fidesz, MDF, KDNP) oldalán ma egy vezéregyéniség van, tehetséges, vérbeli politikus, aki nem más, mint Orbán Viktor. Mert ha ő nem — írja Debreczeni a Népszabadság december 23-ai számában —, akkor jön Torgyán. Torgyánról, a mumusról írja Tamás Gáspár Miklós is ugyancsak a Magyar Hírlap december 16-ai számában, hogy a „...Torgyán—Giczy-tangóval a modern magyar demokráciának nincs mit kezdenie”.

Micsoda összhang! *A szálak úgymond összeérnek*. Egyes MDF-es politikusok szerint az ország és a polgári ellenzék számára nem az a legnagyobb veszély, hogy a szociálliberális kormánykoalíció folyamatosan korlátozza a sajtószabadságot, lehetetlenné teszi az önkormányzatok működését, képviselői többségénél fogva autokratikus módon befolyásolja a parlamentet, milliőkat tesz szegényé, hanem a veszély egyedül Torgyán és pártja. Figyelmen kívül hagyva azt az apró mellékkörülményt, hogy a hat parlamenti párt közül a Független Kisgazdapárt a legnépszerűbb.

Kulin Ferenc, az MDF alelnöke, a Magyar Nemzet december 30-ai számában világosan leszögezi, hogy a Torgyán-féle

Miklós csókja

Nemzeti Szövetség számára elfogadhatatlan: „...nem a személyi ellentétek miatt, hanem azért, mert a magyar politikában a radikalizmusnak az a változata, amit Torgyán József képvisel, tökéletesen ellentétes az MDF alapokmányaival, étoszával, a kormányban vállalt szerepével s az ellenzéki politizálásával”. Világos beszéd, az FKGP-vel nem.

Boross Péternek, Magyarország volt miniszterelnökének, az MDF másik alelnökének erről a következő az Ez a Hétben közölt véleménye: „...A leghatározottabb álláspontom: a magyar jövő szempontjából meghatározó az ellenzéki egység. Mondom ezt hangsúlyozottan azokkal szemben, akik az ellenzéki oldalon át akarják vállalni a baloldaltól azt a funkciót, hogy harcoljon a Kisgazdapárttal szemben. Ez csőllátás. A bal- és a jobboldal között folyik a politikai harc. ...aki ezt nem így látja, annak nem ezen az oldalon van a helye a politikai palettán.”

Az SZDSZ leánykérése, úgy látszik, nem talált süket fülekre. A Magyar Nemzet 1995. december 30-ai számában az MDF bizonyos köreinek párt-hírlapírója, Krómer István, már úgy látja, hogy az SZDSZ-ben az *olvadás jelei* mutatkoznak az MDF irányában. Ennek tulajdonítja Zsigmond Áttila főigazgatói megbízatását a Budapest Galéria élén, de biztató jelként értékeli a cikkíró a médiatörvény megszületését is. Krómer szerint a szabaddemokratákat a méltányos viselkedés felé sodorja a többi párt nyomása. És elítélően írja „...nyilván ennek ellenére maradnak olyanok, akik számára az SZDSZ szidalmazása rituális kötelesség.” Majd megál-

lapítja, az SZDSZ-ről, hogy „...valószínűleg az országnak nem válik kárára, ha politikai jövőjét nem monopóliumaihoz való görcsös ragaszkodásban, hanem a többi párttal való méltányos megegyezésben és békés egymás mellett élésben keresi”. Ezzel az alapelvvel egyet is lehetne érteni, ha az írás szerzője nem rekesztené ki azon nyomban a Kisgazdapártot homályos utalgatásaival a felelőtlen demagókokról.

Hát így állunk! Az összecsuklás előtt álló MDF-et az SZDSZ szeretné feltámasztani. Ha kell, szócsoveit, médiabefolyását visszaadná — nyilván erősen korlátozva — csak megmaradjon a Magyar Demokrata Fórum. Az ilyen kinyújtott kezét, az ilyen ölelést szabad-e elfogadni attól a párttól, amely hat éven át azon mesterkedett, hogy megossza az MDF-et, lehetetlenné tegye a közvélemény előtt, lejárassa vezéregyéniségeit és hermetikusan elzárja a sajtótól? Szabad-e ezt a *leheletpuha csókot* elfogadni azoktól, akiknek az 1994-es országgyűlési választások után első dolguk volt, hogy átvegyék a teljes hatalmat az addig közszolgálatilag működő Magyar Rádióban és Magyar Televízióban? Lehet-e bárkinek illúziója azokkal kapcsolatban, akik egy olyan kormány részei, amely a gazdasági stabilizáció érdekében folyamatosan alkotmányellenesen cselekszik, és pénzügyi politikájával aláássa az ország jövőjét?

A Magyar Demokrata Fórum történelmi felelőssége kétségkívül nagy volt a rendszert megváltoztató években és nagy jelenleg is. Nagy volt a szerepe a parlamentáris demokrácia megteremtésében,

megőrzésében, de nagy volt a felelőssége, amikor a privatizált vagyonok jelentős többségéhez a kádári nómenklatúra tagjai juthattak. Komoly szerepe volt a békés átmenet biztosításában, a KGST megszűnésében, a szovjet csapatok kivonásában, de az MDF történelmi felelőssége volt, hogy a bankok csaknem kizárólag a szocialista és liberális kezekben maradtak, a korrupció, a feketegazdaság tovább terjedt. Alapvető érdemei közé tartozik, hogy teljes volt Magyarországon a sajtó szabadsága, az információk szabad áramlása, ugyanakkor történelmi felelőssége, hogy újszólván kizárólag a szabaddemokratákhoz közel álló körök alapíthattak, alapítottak televízió- és rádióstúdiókat, a kábeltelevíziózás teljes egészében a liberális kezekbe került, a sajtó is döntő mértékben a liberális érdekeket szolgálja. A jelenlegi helyzet annyiban súlyosbított, hogy *megszűnt a sajtó maradék szabadsága, egyoldalúvá vált a tájékoztatás*, a konzervatív, nemzeti, népi hagyományokon alapuló újságírás — anyagiak híján — kicsinyre zsugorodott.

Az MDF mai felelőssége, hogy meg tud-e maradni. Képes-e megakadályozni a párt széthullását. A választók, a tagok akaratának megfelelően alkalmas-e ismét a lakiteleki szellemben, nemzeti alapon, az antalli szellemben, európai módon, az ország érdekeinek figyelembevételével politizálni? A saját pártbeli egysége mellett lesz-e ereje az MDF-nek az ellenzék mind a négy pártjával — *beleértve a kisgazdákat is — együttműködni*, akár vezető szerepet is vállalni? Politikájával — a parlamentáris demokrácia keretei között — élére tud-e állni annak az egyre nagyobb elégedetlenséget érző tömegnek, amely ma már létében gondolja veszélyeztetve magát a jelenlegi kormány gazdaságpolitikája miatt.

Ehhez megújult MDF-re van szükség. Határozott, hiteles személyiségekre, régi-új arcokkal. Ez ma az MDF történelmi felelőssége.

Különbén? Marad Tamás Gáspár Miklós csókja.

Stefka István

„A HÍR SZENT, A VÉLEMÉNY SZABAD”

Tamás Gáspár Miklós

**MDF:
kalap, kabát**

A Magyar Demokrata Fórumot
dicsérni jötem, nem temetni.

illető hatóság nem hajlandó tár-
gyalni, nyilvános, demokratikus

hogy a bolsevik diktatúrának
van, a szabad társadalomnak pe-

nem nagyon csodálkozhat azon,
hogy a fórumisták olykor köze-